

Binnenkort in Leeuwarden: moestuinen en stadstuinen. AOC Friesland brengt met het innovatieve project 'De Stadsboer' de landbouw dichtbij de burger. Met sociale cohesie als gevolg.

Tijdens de WorldSkills begin oktober liet Team Nederland zich van zijn beste kant zien. Twee teamleden konden hun talent zelfs verzilveren en verbronzden. Een terugblik.

Pagina 2 Actieplan MBO

Pagina 5 In de praktijk

Pagina 6/7 CompetentCity

Pagina 8 Skills Netherlands

Pagina 10 Dit is MBO

'Elke docent moet zich blijven ontwikkelen!'

Op bezoek bij mbo-docente van het jaar Susanne Winnubst

Susanne Winnubst, docente bij het domein Orde & Veiligheid van ROC A12, werd op 1 oktober uitgeroepen tot mbo-docente van het jaar. Zij neemt hiermee het stokje over van José Jansen-Gulen (ROC Nijmegen). Op bezoek bij de nieuwe ambassadrice van de mbo-docenten.

In twee rijen staan twintig eerstejaars onderofficieren in opleiding opgesteld. Strak in het uniform, de kisten gepoetst, de haren gekort-wiekt. Ze staan klaar voor de mentories van Susanne Winnubst. 'We gaan vandaag met elkaar in dialoog', zo deelt zij hun mee. 'Ik wil dat jullie binnen twee en een halve minuut de stoelen in een kring opstellen.' De studenten knikken en gaan aan de slag. Binnen vijftien seconden is het gepiept...

Verhalen

Susanne Winnubst is 2,5 dag per week werkzaam bij ROC A12. Als docente Loopbaan en Burgerschap, maar ook als mentor. Vandaag gaat de klas jongens, die elkaar nu negen weken kennen, een kaartjespel doen. Iedere student moet één kaartje pakken dat hem doet herinneren aan een positieve ervaring. Winnubst: 'Om zo een verhaal te leren vertellen, te leren luisteren en elkaar te leren kennen.'

Wat er zo goed is aan juf Winnubst? 'Ze kan goed uitleggen, goed orde houden en je kan wel met haar lachen', vertelt een jongen. Zelf denkt Winnubst dat ze docente van het jaar is geworden, omdat ze er nog wat dingen naast doet. 'Zo ben ik op dit moment bezig met een master psychologie aan de Open Universiteit.' Professionalisering is dan ook hét speerpunt van de nieuwbakken mbo-docente van het jaar.

Lees verder op pagina 3

'Kennismakers' centraal tijdens Nationale OnderwijsWeek

Onder het thema 'Kennis Maken' werd tijdens de Nationale OnderwijsWeek (1 tot en met 7 oktober) gesproken over de centrale rol van leraren, maar ook over de rol van andere 'kennismakers'. Want ook mensen uit het bedrijfsleven, ouders, medeleerlingen of zelfs gebeurtenissen en ontmoetingen kunnen de prikkel tot leren en ontwikkeling meedragen.

Onderwijs is niet alleen van belang voor de persoonlijke ontwikkeling van mensen, maar bepaalt ook de ontwikkeling van de samenleving. Die samenleving kan dus niet alleen

toeschouwer zijn, maar heeft alle belang bij onderwijs dat aansluit bij de samenleving en bij de rol van burgers in die samenleving. Docenten staan hierbij in de eerste

lijn, scheppen voorwaarden voor het leren en de ontwikkeling van jonge mensen en bewaken de kwaliteit. Begrijpelijk dus, dat de eerste dag van de OnderwijsWeek begon met de verkiezing van de docent(e) van het jaar. Voor het mbo streek Susanne Winnubst van ROC A12 met de eer. In deze MBO krant lees je een uitgebreid interview met haar en een lesverslag.

Kennismakers

In de overige dagen van de OnderwijsWeek kwamen vooral de overige

'kennismakers' aan bod. Zo konden onderwijsprofessionals elkaar ontmoeten tijdens CompetentCity (3 oktober), ging het televisiedebat bij De Avond van het Onderwijs (3 oktober bij de NTR) over 'ouderbetrokkenheid' en waren het vooral de studenten zelf die zorgden voor inspiratie tijdens het Uitblinkersgala (4 oktober).

Van deze en andere evenementen van de Nationale OnderwijsWeek doen we uitgebreid verslag in deze krant.

Colo-enquête 2011: Omvang stage moet niet kleiner

De huidige omvang van de stage in het mbo moet behouden blijven. Dat vindt driekwart van de respondenten van de jaarlijkse enquête van Colo. Zo'n driehonderd personen – voornamelijk docenten – vulden de vragenlijst in.

Andere opvallende resultaten: maar weinig geënquêteerden vinden dat de kwalificatiedossiers beperkend zijn voor een keuze van werkvormen en driekwart vindt dat de examenprofielen bijdragen aan meer vertrouwen in examinering. Bovendien spreekt ruim 80 procent zich uit voor een betere afstemming tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven op sectoraal niveau over het aanbod van opleidingen. 81 procent vindt dat dit ook op regionaal niveau zou moeten gebeuren.

Onderwijs-bedrijfsleven

Op een aantal punten verschillen de antwoorden van de respondenten uit het onderwijs en het bedrijfsleven sterk. Vertegenwoordigers van het onderwijs vinden bijvoorbeeld dat scholen voldoende aandacht besteden aan vakken en vaardigheden tijdens de opleiding (66 procent). Maar het bedrijfsleven deelt die mening niet: slechts 14 procent is het hiermee eens. Ook het belang van de generieke eisen schatten het onderwijs en het bedrijfsleven verschillend in. 53 procent van de ondervraagde onderwijsprofessionals vindt dat de generieke eisen voor Nederlands, rekenen en (voor mbo-4) Engels en de generieke eisen voor het beroepsgerichte onderwijs even belangrijk zijn. Slechts een minderheid (40 procent) van de ondervraagden uit het bedrijfsleven deelt deze mening.

En hoe komen de kenniscentra uit de bus? Benutten die de ervaringen van de docenten bijvoorbeeld genoeg om de kwalificatiedossiers te onderhouden? Een minderheid (24 procent) vindt van wel, 54 procent vindt van niet. Een overgrote meerderheid van de ondervraagden (91 procent) vindt dat docentstages in het bedrijfsleven een goede vorm van deskundigheidsbevordering zijn. Ook vindt een ruime meerderheid (82 procent) gastlessen van praktijkmensen even waardevol als een les van een bevoegd docent.

Eerste Kamer akkoord met nieuwe kwalificatiestructuur

Na de Tweede Kamer heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel beroepsgerichte kwalificatiestructuur. Vanaf het komende schooljaar kunnen scholen hun eerstejaars studenten alleen nog maar inschrijven op een kwalificatiedossier.

Met het akkoord van de Eerste Kamer – een hamerstuk op 1 november – komt een eind aan het langjarige traject 'modernisering van de kwalificatiestructuur'. Al in 2004 experimenteerden de eerste scholen met opleidingen die zijn gebaseerd op een competentiegerichte kwalificatiedossier.

Op het laatste moment heeft minister Van Bijsterveldt besloten om niet te spreken van een competentiegerichte maar van een beroepsgerichte kwalificatiestructuur. Haar argumentatie hierbij: 'Competenties worden soms te eenzijdig geïnterpreteerd als houdingsaspecten. Dit is en was niet de bedoeling, want kennis is van alle tijden. Competenties moeten vakkennis, vaardigheden én

beroepshouding omvatten. Het gaat om de juiste balans.'

Consequenties

De nieuwe wet treedt in werking op 1 januari 2012. Concrete consequenties heeft de wet vanaf het nieuwe schooljaar 2012-2013. Scholen kunnen vanaf dat schooljaar nieuwe studenten alleen nog maar inschrijven voor een opleiding die is gebaseerd op de nieuwe kwalificatiestructuur. Ouderejaars kunnen uiteraard gewoon hun 'eindtermenopleidingen' afmaken. Verder kunnen scholen vanaf het nieuwe schooljaar studenten inschrijven op het niveau van een opleidingsdomein. Na één jaar kiezen studenten dan een definitieve opleiding binnen het domein. Per 1 augustus 2012 is Engels ook ver-

Op www.mbo15.nl is alle informatie over het Actieplan te vinden

plicht voor alle mbo-4 opleidingen. Examinering geschiedt vooralsnog via een instellingsexamen. De nieuwe wet bevat ook bepalingen over de kwalificatie-eisen voor het onderdeel Loopbaan en Burger-schap. Vanaf schooljaar 2012-2013 hoeven studenten hiervoor geen examen meer af te leggen; er is wel sprake van een inspanningsverplichting. De school stelt vast waaraan de student moet voldoen.

Presteren

In het komende schooljaar wordt ook de zogenaamde Prestatiebox ingevoerd. Scholen die goed presteren op bepaalde onderdelen kunnen voor middelen uit deze Prestatiebox in aanmerking komen. Een en ander wordt de komende tijd nader uitgewerkt. Voor de verantwoording van de prestaties wil het ministerie zoveel mogelijk aansluiten bij de reguliere jaarverslaglegging van scholen. Al vanaf 2012-2013 maakt de vermindering van het aantal voortijdig schoolverlaters onderdeel uit van deze Prestatiebox.

Unieke professionaliseringslag

Toezichtacademie mbo

Op 10 november heeft het Platform Raden van Toezicht mbo-instellingen de zogeheten Toezichtacademie mbo opgericht. Met de oprichting van de academie geeft het platform invulling aan de oproep die minister Van Bijsterveldt deed in het Actieplan Focus op Vakmanschap om het interne toezicht te versterken.

Met de oprichting van de Toezichtacademie mbo levert het Platform Raden van Toezicht mbo-instellingen een bijdrage aan de versterking van de kwaliteit en professionaliteit van de toezichthouders in het mbo. Het Platform heeft de academie in de eerste plaats opgezet om de raden van toezicht te ondersteunen in hun professionalisering. De mbo-sector als geheel en meer specifiek de bestuurders van de instellingen zijn gebaat bij goede en deskundige toezichthouders.

Goed bestuur (governance) gaat in de kern over het kwalitatief goed functioneren van colleges van bestuur en raden van toezicht, en de verhouding daartussen. Deze twee partijen hebben eigen verantwoordelijkheden, maar ze dienen elkaar op een professionele manier in balans te houden. De Toezichtacademie ligt in het verlengde van de code 'Goed bestuur in de bve-sector', die in werking is sinds 2009, en door het Platform Raden van Toezicht en de MBO Raad is opgesteld.

Opleidingen naar drie jaar?

Een driejarige opleiding wordt waarschijnlijk de standaard in het mbo. Slechts bij uitzondering zou een vierjarige opleiding mogelijk blijven.

De beoogde verkorting van de mbo-opleidingen (niveau 4) naar drie jaar, moet wat minister Van Bijsterveldt betreft gepaard gaan met een gelijktijdige intensivering van het onderwijs: meer lessen per jaar. Het is de bedoeling dat leerlingen straks in kortere tijd ongeveer evenveel leren. Scholen wordt geacht vanaf het schooljaar 2013-2014 te starten met de kortere en intensievere opleidingsprogramma's. Voor de intensivering van het onderwijs – in minder jaren een vergelijkbaar niveau – stelt het kabinet vanaf 2013 per jaar € 150 miljoen extra beschikbaar aan de mbo-sector. Tegelijkertijd wordt er gekort op het beschikbare budget in verband met de verkorting van de opleiding tot drie jaar. Op termijn houden de extra middelen en de kortingen elkaar min of meer in evenwicht.

Vanaf het kalenderjaar 2014 wil het ministerie de bekostiging van scholen mede baseren op het aantal verblijfsjaren van studenten in het mbo. Deze systematiek bevordert het verkorten van opleidingen: hoe hoger het aantal verblijfsjaren, hoe lager het gewicht in de bekostiging.

Uitzonderingen

Minister Van Bijsterveldt is bereid

Van Bijsterveldt: 'uitzondering voor bepaalde opleidingen'

om voor bepaalde opleidingen een uitzondering te maken. Het aantal opleidingen dat wordt uitgezonderd van de verkortingsmaatregel bedraagt maximaal 15 procent van het aantal kwalificaties op niveau 4. Het gaat dan bijvoorbeeld om opleidingen in de sector techniek en bepaalde specialistische opleidingen in de zorgsector. De minister heeft aan de Stichting Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) gevraagd welke opleidingen voor deze uitzonde-

ringspositie in aanmerking kunnen komen. Het advies komt uiterlijk eind november beschikbaar. De voorstellen zelf komen in een wetsvoorstel terecht, met als titel 'Doelmatige leerwegen en modernisering bekostiging'. De benodigde wetsvoorstellen moeten begin 2012 naar de Kamer gezonden worden. Een en ander zal zeker tot de nodige discussie in het parlement leiden.

Leeftijdsgrens

De eerder aangekondigde leeftijdsgrens van dertig jaar wordt de komende jaren ingevoerd. Het is de bedoeling dat er vanaf het schooljaar 2013-2014 een apart BBL-arrangement voor 30-plussers komt. Maximaal 47.000 studenten kunnen hiervan gebruikmaken. Voor de verdeling van dit budget onder de scholen worden nog voorstellen gedaan. Ook op dit punt zal de Stichting Beroepsonderwijs Bedrijfsleven de minister binnenkort adviseren.

Hoe verder?

Volgens planning zal het ministerie begin 2012 wetsvoorstellen naar de Tweede Kamer sturen waarin de diverse maatregelen (verkorting, intensivering, bekostiging, leeftijdsgrens) nader zijn uitgewerkt. Dan komen ook andere onderwerpen als de entreeopleiding, de toekomst van de VAVO-opleidingen en de werking van de Prestatiebox aan de orde. Er staat het mbo de komende tijd nog heel wat te wachten!

'Onze jeugd moet les krijgen van mensen die "bij" zijn'

Vervolg van pagina 1

Zo'n vijftig jaar geleden was mbo-docente van het jaar Susanne Winnubst ICT-programmeur. Ze schreef programma's en ontwierp systemen. Waar ze vervolgens de medewerkers mee moest leren werken. Gelukkig voor haar huidige werkgever ROC A12 vond ze dat laatste leuker dan het ontwerpen. In gesprek met een bevlogen docente.

Een sportvraag: hoe voelt dat nou, zo'n mooie titel?

'Het voelt prima; erkenning krijgen is altijd leuk. Maar zo'n persoonlijke titel is natuurlijk ook betrekkelijk. Ik ben dan wel gekozen – een enorme eer – maar voor hetzelfde geld was een collega die zijn zaakjes ook goed voor elkaar heeft het geworden.'

Wat gaat er goed in het mbo?

'We halen het beroep steeds meer in de school. Zo hebben we hier twee sergeanten rondlopen, waardoor de situatie in school heel reëel is. Onze studenten krijgen geen vakken, maar beroepsonderdelen. Ze krijgen bijvoorbeeld les over het gasmasker. Als er ook maar iets in het werkveld verandert, integreren wij dat in de opleiding. We leveren hierdoor steeds betere mensen af: ze kunnen écht wat. De jeugd vindt het ook gewoon leuk om naar school te gaan. Ze zijn gemotiveerd en leren daardoor beter.'

En wat kan beter in het mbo?

'Ik merk dat onze klassen dit jaar groter zijn dan afgelopen jaren. Vroeger hadden we geld om niveau 1- en 2-klassen klein te houden, maar nu zitten er soms wel 28 in een klas. Dat past fysiek niet eens. Het ministerie schermt dan wel met onderzoeken dat de groepsgrootte geen enkel effect heeft op het leerproces, maar mijn ervaring is anders. En

daarbij heeft het wel effect op het welzijn van de docent. Ook niet onbelangrijk, dacht ik zo.'

Hoe ga je je titel inzetten voor een beter mbo?

'Ik wil dit jaar professionalisering bij docenten op de kaart zetten. Ik vind dat onze jeugd goede lessen moet krijgen van mensen die "bij" zijn. En dat kan alleen als docenten zich blijven ontwikkelen. Professionaliseren is nog geen vanzelfsprekendheid in onderwijsland. Te veel mensen vinden dat het allemaal prima gaat; zij zien de noodzaak niet. Maar de wereld verandert: uit nieuw onderzoek blijkt dat hersenen zich tot het 23e levensjaar blijven ontwikkelen, de sociale media komen op, vakken verandert.'

Maar hoe kun jij daar iets aan veranderen?

'Voor een mbo-docente van het jaar gaan deuren open die anders gesloten waren gebleven. Zo ben ik bij premier Rutte op het torentje geweest en heb ik al een paar keer met minister Van Bijsterveldt gesproken. We hebben het onder andere over flexibel belonen en masters voor docenten gehad. Het is natuurlijk afwachten wat ze met mijn inbreng doen, maar ik vind het wel leuk. Ook ben ik nu lid van de Lerarenkamer: een club van alle leraren van het jaar van het afgelopen decen-

nium die een paar keer per jaar samenkomt.'

Maar hebben docenten het niet veel te druk om zich te ontwikkelen?

'Natuurlijk, docenten hebben het druk. Maar ga dan het gesprek aan met je leidinggevende. Er is geen leidinggevende die er tegen kan zijn dat jij jezelf wil ontwikkelen. De bal ligt bij de docent. Hij zal op zijn eigen manier stappen moeten zetten. Zo heb ik ervoor gekozen een master te doen. Stel je op als een professional en sta open voor mogelijkheden in plaats van alleen de onmogelijkheden te zien.'

Hoe kun je docenten stimuleren zich te ontwikkelen?

'We moeten een voorbeeld nemen aan andere beroepsgroepen zoals artsen en advocaten. Zij houden zelf hun resultaten in de gaten en vragen om feedback. Hoeveel docenten zijn er die dat ook doen? We moeten het goede voorbeeld aan de jonge docenten geven: zij mogen niet wegrennen omdat ze niet gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen. Het mbo is te belangrijk om dat te laten gebeuren. Ik ben dan ook een groot voorstander van het lerarenregister. Zo laat je als onderwijsinstelling zien dat je goede docenten in dienst hebt. En docenten die nog niet zijn geregistreerd, worden extra gestimuleerd zich te ontwikkelen.'

'Er zijn zo veel cadeautjes om me heen!'

Het idee is simpel: zet twee docenten uit verschillende generaties in een ruimte en laat hen praten over hun werk, drijfveren en leerstijlen. Et voilà: je hebt een prikkelend gesprek over verleden, heden en toekomst van het docentschap. Met dit keer Hennie Sixma (63) en Ingrid Booisma (34), werkzaam bij de opleiding Doktersassistente aan ROC Friese Poort.

De een neemt over een jaar afscheid, de ander staat, met een paar jaar ervaring op de teller, pas aan het begin van haar onderwijsloopbaan. Toch is er tussen Hennie Sixma (63) en Ingrid Booisma (34) geen verschil als het gaat om het omarmen van vernieuwingen. 'Innovatie is inherent aan het leraarschap', benadrukt Hennie. 'Elke vijf jaar hebben we met een ander type leerling te maken. Een open deur, maar wel een feit. Als ik zie wat mijn kleinkinderen met hun computer kunnen... Die zijn weer een stuk verder dan de huidige generatie leerlingen. En daarom moeten we het onderwijs en onszelf blijven ontwikkelen. We moeten flexibel onderwijs kunnen bieden.'

Rem op vakidioterie

'Hennie heeft echt een open visie', beaamt Ingrid. 'Ze beseft dat ook zij

in een leerproces zit. Zelfs al is dit haar laatste schooljaar. Jammer dat ze afscheid neemt. Want ik leer ontzettend veel van haar. Bijvoorbeeld over coaching – een van de vele rollen in ons takenpakket. Vanuit haar rijke ervaring wijst ze me regelmatig de weg: heb je hier al aan gedacht, heb je dit al gevraagd?' Hennie: 'En jij zorgt er juist weer voor dat de ingesleten patronen verdwijnen. Je vraagt regelmatig waarom we iets op een bepaalde manier doen en dwingt me zo ergens opnieuw over na te denken. Met nieuwe inzichten als gevolg. Erg verfrissend! Je fungeert als een rem op mijn vakidioterie.'

Het koninkrijk voorbij

Het zijn niet alleen Ingrid en Hennie die elkaar inspireren. De wisselwerking tussen ervaring en frisse blik kenmerkt het gehele team. 'Het is

een mooie mix aan mensen', vertelt Hennie. 'De laatste tijd zijn er maar liefst zeven jonge mensen aan ons team toegevoegd. Die zorgen voor veel dynamiek.' En verder volgen diverse teamleden allerlei vervolgoopleidingen', vult Ingrid aan. 'De kennis die ze daar opdoen, brengen ze mee naar Friese Poort om te delen. Met collega's, maar uiteraard ook met de leerlingen. Op die manier kunnen we nog beter aansluiten bij de praktijk.' 'Dat past ook echt bij onze opleiding', voegt Hennie toe. 'Sinds we hier het activerend onderwijs [de naam die Friese Poort aan het onderwijs volgens de beroepsgerichte kwalificatiestructuur geeft, red.] hebben omarmd, heeft onze opleiding een flinke ontwikkeling doorgemaakt. Zo hebben we nu een zogeheten leerafdeling bij enkele ziekenhuizen in de omgeving. Onze deelnemers werken en leren daar negen maanden achter elkaar, tot ze zichzelf beginnend beroepsopvolger kunnen noemen. Een dag in de week gaan ze hier naar school. En een dagdeel krijgen ze van ons coaching in het ziekenhuis waar ze werken. Een prachtig concept, dat veel beter werkt dan korte stages. Verder hebben we bijvoorbeeld geleerd om meer als team samen te

Ingrid en Hennie: 'We moeten flexibel onderwijs bieden'

werken. Waar we ooit te vaak dachten heersers over onze eigen koninkrijkjes te zijn, zijn we nu een hecht team. Er is vertrouwen en daardoor synergie. We hebben ook geen angst voor ontwikkelingen. Sterker nog: het kan ons niet innovatief genoeg zijn! Volgens mij lopen we bij veel ontwikkelingen ook echt voorop.'

Uitdagingen

Gezien de innovatieve dadendrang van de dames, is het prettig dat er

nog heel wat uitdagingen aangeaan kunnen worden. 'Digitalisering bijvoorbeeld', laat Hennie weten. 'Er is technologisch zoveel mogelijk. Daar zouden we veel meer mee moeten doen. Ook samen met andere ROC's. Dat bijvoorbeeld het Koning Willem I College een examen bij ons afneemt. Of dat je op afstand een les bij een ander kunt volgen. Enzovoorts. Genoeg te doen dus. Dit laatste jaar ga ik zeker niet stilzitten...'

ROC Eindhoven: oude faam en nieuwe paden

De Netwerkschool Eindhoven heeft een helder doel voor ogen: de onderwijsinstelling wil studenten goed voorbereid de echte wereld in zien duiken.

Daartoe moet die echte wereld eerst zo veel mogelijk de school binnen gehaald worden. En dus laat ROC Eindhoven de grenzen tussen school

en 'daar buiten' vervagen of (liever nog) verdwijnen. Maar er ontstaan niet alleen allerlei partnerships. Er is meer gaande in het Eindhovense...

De Netwerkschool biedt iets nieuws. Maar dit betekent niet dat alles anders moet. Dat wat goed gaat, waar de school goed in is, moet blijven. Ook oude faam wordt nieuwe roem, weten ze in Eindhoven. Het beroepsgerichte onder-

wijs bijvoorbeeld blijft een van de elementen van de Netwerkschool. Dit wordt uitgebreid en nog meer tot de praktijk verheven. En vanuit het regionale bedrijfsleven, waarmee de banden al jaren sterk zijn, hoort ROC Eindhoven positieve geluiden over de ontwikkelingen. Maar er worden ook nieuwe paden ingeslagen. Zo kregen alle onderwijsprofessionals van de Netwerkschool Middenkader Engineering een ken-

nismakingsworkshop VAL (Virtual Action Learning) en VLC (Virtual Learning Community). De komende maanden starten enkele pilots om te kijken hoe VAL/VLC kan helpen bij het begeleiden en beoordelen van bedrijfsopdrachten en projecten.

Mini quick store machine

Verder laten ook in Eindhoven de studentenondernemingen steeds vaker van zich horen. Zo hebben

studenten in opdracht van VanDerLande Industries (bagageafhandelingsystemen) een mini quick store machine ontwikkeld en bouwden enkele andere studenten een rolstoelschommel.

Ook het vermelden waard is de samenwerking tussen de Netwerkschool en De Ontdekfabriek. Hierover lees je meer in het tweede artikel op deze pagina...

Netwerkschool Eindhoven en De Ontdekfabriek geven impuls aan techniek

De sector techniek heeft het zwaar. Het aantal aanmeldingen bij technische opleidingen stagneert. Bedrijven zitten verlegen om medewerkers. Tijd om techniek een impuls te geven, zo dachten ze in Eindhoven. De School voor Techniek (ROC Eindhoven), De Ontdekfabriek, de gemeente Eindhoven en enkele bedrijven sloegen de handen ineen. Het resultaat: een verlaten fabriekshal op Strijp-S die in no time omgetoverd werd tot dé plek waar techniek leeft. In gesprek met Igino van Haandel van De Ontdekfabriek en Geert Croes, Ad Willems, Martien van de Ven en Rob Vaessen van ROC Eindhoven.

Eindhoven staat bekend als techniekstad. Ad Willems: 'Maar dat te blijven gaat niet vanzelf.' Voorwaarde is dat meer scholieren voor techniek kiezen. Want alleen dan kunnen technische opleidingen floreren en bedrijven van capabele medewerkers worden voorzien. Zaak dus om kinderen te laten kennismaken met de wereld van de techniek. Want techniek van tegenwoordig is onzichtbaar. Martien van de Ven: 'Zag je vroeger bij de bakker en de smid wat hun beroep inhield, tegenwoordig zit de techniek weggestopt achter hoge hekwerken in grote gebouwen.' Igino van Haandel: 'De techniek waar kinderen mee in aanraking komen – hun telefoontje, hun computer – zit verstopt. Daar krijg je als klein kind helemaal niets van mee.' En dat is volgens de vijf precies de reden dat scholieren niet in groten getale kiezen voor een technische opleiding. 'Kinderen weten niet meer wat techniek is.' Tijd om daar verandering in te brengen.

Avonturen

Een jaar of zeven geleden startten Hugo Vrijdag en Chris Voets met (de voorloper van) De Ontdekfabriek. Sindsdien schrijft het tweetal avonturen die voorgelezen worden in de klas en die alle een technische component herbergen. Ontdekfabriek Igino: 'In die avonturen komen allerlei objecten voor die iets gek kunnen en het verhaal leven geven. Die objecten hebben

technische principes als grondgedachte. Wanneer de kinderen dan hier komen, zien zij hun fantasie tot leven gebracht. Het vertelde verhaal is verfilmd en de kinderen zien de attributen hier ook in De Ontdekfabriek staan. Zo proberen we basisschoolleerlingen enthousiast te krijgen voor techniek.'

De rol van de Netwerkschool

De technische attributen worden voor een groot deel gemaakt door studenten van de Netwerkschool Eindhoven. Vanaf dit schooljaar lopen er enkele dagen per week zo'n tien studenten in De Ontdekfabriek rond. Willems: 'Nu zijn dat studenten mechatronica en industriële automatisering. Maar van welke opleidingen die studenten afkomstig zijn, hangt af van de vraag die De Ontdekfabriek heeft.'

Begeleider Van de Ven: 'De studenten verdelen het werk zelf en gaan aan de slag. Op dit moment zijn zij bezig de werkplaats vorm te geven.' Omdat er doordeweeks ook groepen op afspraak langs komen, kan het gebeuren dat de jongens tijdens hun werk worden gadeslagen door geïnteresseerde bezoekers. Geert Croes: 'En dat moet ook! Er moet contact ontstaan tussen onze studenten en de bezoekers. Wanneer de studenten op de computer aan het tekenen zijn, moet dat op de wand geprojecteerd worden.' Ad Willems: 'Op het moment dat basisschool-

leerlingen onze studenten in de weer zien met het bouwen van een robot, wakkert dat wat bij hen aan. De Ontdekfabriek laat zien dat techniek leeft! Het grote verschil met Science Center Nemo is dat hier ook dingen staan die niet af zijn. In Amsterdam ziet alles er gelikt uit, bij ons is alles puur. En dat geeft dynamiek.'

De Netwerkschool Eindhoven is niet de enige onderwijsinstelling die verbonden is aan De Ontdekfabriek. Zo is ook Fontys betrokken. Het komt voor dat de Netwerkschool gezamenlijk met hbo'ers een ontwerp en de berekeningen maakt, waarna de Netwerkschoolstudenten er voor zorgen dat het ontwerp gerealiseerd wordt. Stage lopen bij De Ontdekfabriek is anders dan bij een bedrijf waar het om de 'knikkers' gaat. Willems: 'Als wij tot de conclusie komen dat het tijd wordt

te switchen, dan kan dat. Jongens moeten kennis maken met verschillende werelden en een goed beeld van de beroepspraktijk krijgen. Ze moeten ook bij bedrijven terecht komen waar het maken van winst centraal staat.' Vaessen: 'De opdrachten zijn bij De Ontdekfabriek net zo realistisch als in de praktijk, maar de dynamiek is hier anders dan bij een commercieel bedrijf.'

Nauwe samenwerking

Ad Willems: 'Het bedrijfsleven staat open voor samenwerking. Wij moeten leren daar gebruik van te maken. We zijn nu nog te intern gericht.' Geert Croes is het met zijn collega eens: 'Op het moment dat je nauwer gaat samenwerken met het bedrijfsleven, is er een andere druk. Het moet resultaat opleveren, bijvoorbeeld een wagen die in een Ontdekfabriekfilm figureert. Het

vrijblijvende is er af. Dat botst met onze instelling dat we het leerproces altijd het belangrijkste vinden. We moeten dus beter inschatten of we een opdracht aankunnen. Dat is een nieuwe dynamiek.'

Goed verhaal

Sponsoring is een andere manier waarop de Netwerkschool verbinding zoekt met bedrijven. Vaessen: 'Als je een goed verhaal hebt, dragen bedrijven graag bij. Zo is er vorig jaar door onze studenten een rolstoelschommel voor een zorginstelling gebouwd; de frequentieschakelaar werd gesponsord.' Geert Croes: 'Maar we willen ook graag dat bedrijven meedenken over ons curriculum. Wat moeten onze studenten kunnen en kennen? Dat verlangt van ons dat we open staan en naar buiten gaan. En dat moeten we leren.'

Studenten van de Netwerkschool in de weer in De Ontdekfabriek.

Een gezond mbo presteert beter

De frituurpan is weg, rokers staan uit het zicht en medewerkers sporten onder werktijd. Op de locatie Dokterspad van Landstede Groep worden de eerste concrete resultaten zichtbaar van het werken met de Gezonde School-aanpak.

Een 'Gezonde School' stimuleert op integrale en structurele wijze de gezondheid van studenten en medewerkers. Zo kunnen gezondheidseffecten op langere termijn vastgehouden worden. De digitale handleiding 'Gezonde School voor het mbo' ondersteunt mbo-instellingen bij het werken aan gezondheidsbevordering en preventie. 'Volgens de Gezonde School is werken aan gezondheid meer dan een gezonde schoolkantine op de ene locatie en een sportprogramma op de andere. Juist door de bundeling van losse elementen, die je weloverwogen en voor een langere periode inzet, bereik je daadwerkelijk effect', legt Bart van den Bosch, projectleider Gezonde School binnen de Landstede Groep, uit. Locatie Dokterspad startte vorig jaar met de Gezonde School-aanpak.

Vitaler

Een gezond mbo draagt op verschillende manieren bij aan de gezondheid: gezonde studenten en medewerkers presteren beter en verzuimen minder. 'Onze studenten beseffen nu beter dat het belangrijk is om gezond te zijn, dat ze hierdoor beter presteren en een interessantere, want vitalere kandidaat zijn in een sollicitatiegesprek', vertelt Van den Bosch. 'Bovendien heeft een gezond mbo een goede uitstraling. Je hebt als school een visie die je zichtbaar uitdraagt.'

Binnen het mbo krijgen uiteenlopende gezondheidsthema's aandacht, zoals voeding, midde-gebruik en psychische gezondheid. Onderzoek toont aan dat een

aanbod van activiteiten op meerdere niveaus – gezondheidseducatie, beleid, omgevingsfactoren en signalering van gezond gedrag – het meest effect heeft. Op de locatie Dokterspad vervullen conciërges en coaches die signalerende rol. 'Zij staan in contact met medewerkers van het Studie Informatie Punt. Hierin zit ook een medewerker uit het Zorgadvies-team', legt de projectleider uit. De coaches volgen een training die samen met de GGD ontwikkeld is: 'Hierin leren ze welke werkvormen er zijn om het onderwerp gezondheid bespreekbaar te maken in coachingsgesprekken.'

Schoolbrede keuze

De digitale handleiding 'Gezonde School voor het mbo', gebaseerd op principes uit het projectmanagement, ondersteunt mbo-instellingen bij de verschillende stappen binnen de Gezonde School-aanpak. Zo bevat de handleiding een argumentenkaart voor het creëren van draagvlak binnen de organisatie. Van den Bosch: 'Je moet er als hele school achter staan. We hebben presentaties gegeven en bij overlegmomenten gezeten. Zo heb ik veel met de facilitaire dienst en zelfs met cateringmedewerkers gesproken. Een uitdagende, maar ook intensieve klus.'

Leefstijltest

Met de directie, facilitair coördi-

nator en sportcoördinator werd besproken hoe breed de Gezonde School ingestoken zou worden. Dit leidde tot een projectplan. Een belangrijk onderdeel hiervan is het in kaart brengen van de gezondheid van medewerkers en studenten: het wordt dan duidelijk waar de gezondheidsprioriteiten van de school liggen. In de handleiding staan allerlei inventarisatiemethoden. Zoals de digitale leefstijltest Testjeleefstijl, die alle eerstejaars van de locatie Dokterspad deden. Van den Bosch: 'Je kunt ook de zorgcoördinator interviewen en zo je prioriteiten bepalen. Dat kost minder tijd. Maar dat betekent dat er geen 3.500 studenten achter de computer zitten en een leefstijladvies krijgen. De test is het begin van het bewustwordingsproces bij studenten.'

Aansluiten

De resultaten dienen als input om gerichte keuzes te maken in gezondheidsthema's. 'Hier richten wij onze gezondheidseducatie op in. Ook nemen we het mee bij het schrijven van de leerwerkprestaties', legt de projectleider uit. Bij het kiezen van activiteiten vormt de huidige situatie van de school het uitgangspunt. 'Onze locatie ging van oudbouw naar nieuwbouw. Ik heb bij verschillende bouwoverleggen gezeten om ervoor te zorgen dat gezondheid daar al geborgd werd. Dit resulteerde in de gezonde kantine en licht en ruimte in de school. Ook is er in de tekeningen rekening gehouden met sportaccommodaties en rookzones.'

Zichtbaar resultaat

Voor de locatie Dokterspad is het

nog te vroeg voor een evaluatie. De eerste reacties zijn echter positief. 'Er is nu een vast bedrag voor gezondheidsbeleid gereserveerd en we gaan de Gezonde School waarschijnlijk uitrollen naar een van de middelbare scholen van de Landstede Groep', vertelt Van den Bosch.

Ook zijn er al zichtbare veranderingen. 'Als je nu de school binnenkomt, zie je hele bewuste keuzes. In het licht en de ruimte, de drankjes, een centrale plek waar fruit ligt, in afvalscheiding. Het heeft de school een hele nieuwe look & feel gegeven.'

De handleiding is ontwikkeld door het Centrum Gezond Leven van het RIVM in samenwerking met MBO Diensten en het NIGZ. Meer informatie: www.gezondeschool.nl.

AOC Friesland brengt met 'De Stadsboer' het platteland naar de wijken

Boeren, burgers, buitenlui

Stel je een grauwe wijk voor. Veel beton, nauwelijks bomen. En dan ineens, midden in die grijsheid, een oase van groen: de stadstuin. Voor en door de wijkbewoners. Want zij zijn het die, in saamhorigheid, groenten en fruit verbouwen. Een utopie? Niet als het aan AOC Friesland ligt. De onderwijsinstelling werkt, samen met onder andere de gemeente, wooncoöperaties en andere scholen hard aan de realisatie van deze droom.

Het is een term die steeds vaker valt als het om duurzaamheid en leefbaarheid gaat: *urban farming*. Oftewel, in goed Nederlands, stadslandbouw. 'Het doel is het verbouwen van voeding meer bij de burgers te brengen', vertelt Menno Stienstra, projectcoördinator Cursus

& Contract, een onderdeel van AOC Friesland dat allerlei 'groene' cursussen, evenementen en projecten opzet. Een daarvan is het KIGO-project (Kennisverspreiding en Innovatie Groen Onderwijs) 'De Stadsboer'. 'Onze collega's in Groningen hadden al veel positieve

ervaringen opgedaan met stadslandbouw. Maar het is een wereldwijde trend. Wij konden niet achterblijven en hebben er een draai aan gegeven die mooi aansluit bij de wens van de gemeente Leeuwarden om de leefbaarheid in de wijken te vergroten. Samen zijn we nu bezig in de krachtwijk Heechterp-Schieringen een grote stadstuin te ontwikkelen.'

Lespakket

Straks verbouwen de wijkbewoners als het goed is hun eigen groente en fruit. Al zaaierend en oogstend verbetert de sociale cohesie. Iets waar twee basisscholen uit de wijk wel oren naar hebben. Zij zochten al een tijdje naar een manier om

als school een sociale functie in de wijk te bekleden. En zagen in het 'Stadsboer'-project de oplossing. 'Voor deze basisscholen gaan we onder meer een moestuin opzetten en bij een van de scholen een plan maken voor een groen schoolplein', vertelt Stienstra. 'De insteek is hier breder dan leefbaarheid. We willen de leerlingen ook wat leren over voeding. Zodoende hebben studenten van onze MBO GROEN-opleiding Sport, Recreatie & Toerisme onder begeleiding van hun docenten een lespakket ontwikkeld, zodat de basisscholieren op een leuke manier meer komen te weten over de fruit- en groenteteelt. Vervolgens gaan de kinderen ook

zelf aan de slag in hun moestuin. Voor de aanleg van deze tuin en de ondersteuning aan de leerlingen hebben we onze VMBO GROEN-leerlingen ingeschakeld. Over wat er uiteindelijk met de geoogste groente en fruit gebeurt, hebben we tal van ideeën. We willen ze bijvoorbeeld leveren aan de Van Harte restaurants, een restaurantconcept waar mensen die het minder hebben goedkoop kunnen eten. Of aan de voedselbank of reguliere restaurants. Op dergelijke wijze willen we nog veel meer stadlandbouw realiseren. Wij als AOC Friesland spelen hierbij graag een voortrekkersrol. Met projecten als 'De Stadsboer' kunnen we ons gezicht laten zien.'

Meestribbelen, verbinden,

De vijfde editie van CompetentCity, de eendaagse stad voor iedereen met een hart voor het mbo, stond vooral in het teken van ontmoetingen. Met experts, sprekers, jongeren en natuurlijk collega's. Zo'n 1.500 mensen hoorden, zagen en voelden op 3 oktober in de Edense ReeHorst wat er speelt in het mbo. Een terugblik in fragmenten.

Fragment 1: de opening (9.30 uur)

Stevige beats en imponerende moves van de studenten van Dansacademie Lucia Marthas openen de vijfde editie van CompetentCity.

Fragment 2: keynote (10.00 uur)

'A lot of fellows nowadays have a B.A., M.D., or Ph.D. Unfortunately, they don't have a J.O.B.'

De start van CompetentCity is, als altijd, memorabel. Er is allereerst wervelende dans. Een verkeerd ingestarte videoboodschap van minister Van Bijsterveldt (die in de herkansing een glasheldere boodschap bevat: 'Om de vele uitdagingen in het mbo in praktijk te brengen, is de inzet van docenten hard nodig'). En een vlamme reactie van MBO Raad-voorzitter Jan van Zijl ('We gaan ervoor! Als het niet in het gewenste tempo lukt, trekken we aan de bel. Dat weet de minister en daarvoor houdt ze haar ogen niet gesloten.'). Daarna neemt keynotespeaker Ab van der Touw het woord. Dat doet hij met verve. De topman van Siemens Nederland benadrukt het be-

lang van het mbo voor onze economie, zeker gezien de verwachte tekorten in de ICT, de techniek en de agro/tuinbouwsector. Er zijn vakmensen nodig. Om daarvoor te zorgen moet de overheid de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven financieel ondersteunen, luidt zijn rijkelijk met anekdotes doorspekte boodschap. Zo citeert Van der Touw de Amerikaanse zanger Fats Domino: 'A lot of fellows nowadays have a B.A., M.D., or Ph.D. Unfortunately, they don't have a J.O.B.' Er zijn straks tien keer meer vacatures op mbo- dan op universitair niveau, onderstreept Van der Touw. 'Het mbo is veel meer dan een "opstapje" naar het hbo.'

Fragment 3: lezing Ber Damen (10.45 uur)

'Vertrouw je docenten, maar spreek ze aan wanneer je als manager iets niet aanstaat'

'Werk moet een bron van geluk, hoop en liefde zijn.' Ziedaar de strekking van de presentatie van Ber Damen, directielid van organisatieadviesbureau Berenschot. Damen neemt zijn gehoor mee de nieuwe wereld in, een wereld die kleiner en platter is, waardoor iedereen voortdurend met elkaar in verbinding staat. Deze ontwikkeling leidt volgens Damen tot drie trends: een behoefte aan eigenheid, betekenis en gemeenschapszin. 'In de laatste vijftig jaar zijn er evenveel landen ontstaan als in de 3.500 jaar daarvoor: we willen eigenheid. Tegelij-

kertijd hebben we te maken met een demografisch probleem. Straks zijn er meerdere generaties op de werkvloer aanwezig. Dat gaat tot problemen leiden. Jongeren zijn verbaal veel vaardiger.' En dus moet de organisatie veranderen. De Berenschot-adviseur pleit voor de netwerkorganisatie, waarin individuen met elkaar samenwerken. Je weet daarbij niet wie er bij hoort en wie niet. Verder zit in deze nieuwe organisatie de informatie en de kennis onderin, in plaats van 'boven'. Bij het nieuwe werken in die nieuwe wereld hoort een nieuw soort leider.

Fragment 4: een wandeling over het Inspiratieplein (12.00 uur)

Wie de inspiratie vooral zoekt bij de leerlingen, kan op CompetentCity zijn hart ophalen op het Inspiratieplein. Dé plek voor demonstraties, wedstrijden, een gezondheidscheck, handmassages, vaardige kappershanden en veel informatie. Bijvoorbeeld over de vijf Netwerkscholen en de Skills vakwedstrijden.

CompetentCity in tweets

Is Twitter populair bij onderwijsprofessionals? Een vraag die we na 3 oktober met een volmondig 'ja' kunnen beantwoorden. Tijdens CompetentCity raakten vele vingers honderdduizenden smartphonetoetsen aan en zorgden voor zoveel tweets dat #compctit in de top vijf van NL Trending Topics stond. Ga naar <http://storify.com/competentcity/competentcity-2011> voor het online verslag in tweets.

personaliseren, vonken, gloriëren

Fragment 5: opening MBO Stad (13.00 uur)

Een stewardess gunt ons een blik op de MBO Stad, tijdens de feestelijke lancering van deze beroepskeuzesite voor vmbo-leerlingen. Mbo-studenten beelden tijdens deze opening diverse beroepen uit. De stad heeft ook een eigen burgemeester: Çilem Tekerlek, zilveren medaillist bij de Euroskills (2010) en inmiddels eigenaar van een schoenmakerij.

Fragment 6: lezing Jaap Peters (13.45 uur)

'Stribbel mee, omarm innovatie en ontwikkel zo je persoonlijke vakmanschap'

De verwachtingen zijn hooggespannen. Logisch: spreker Jaap Peters is de laatste jaren dominant aanwezig in de bestsellerlijsten voor managementboeken. Maar in de zaal zitten niet alleen managers op het puntje van hun stoel. Het verhaal van Peters over de 'intensieve menshouderij' – we laten ons van bovenaf besturen aan de hand van structuren, systemen, regels en methodieken – is immers ook uitermate interessant voor de 'medewerkers die zichzelf teveel wegcijferen'. Sinds in 1911 Frederick Winslow Taylors *Principles of Scientific Management* – wellicht 't eerste managementboek – verscheen, zijn we vergeten dat we ook zelf regie kunnen nemen. 'Toch moeten we het stuur in handen nemen en nieuwe mogelijkheden omarmen, nieuwe technologieën in dienst van onze eigen ontwikkeling stellen', meldt Peters. 'Al willen we niet, we moeten het toch doen.'

Meestribbelen is het devies.' Vervolgens vertelt Peters anekdote na anekdote, ondermeer over zijn 83-jarige moeder die hem onlangs uitnodigde om vriend te worden op Facebook (meer op competentcity.nl). Zo zet hij steeds op hilarische wijze zijn verhaal kracht bij. Maar er zit ook veel muziek in Peters' lezing. Hij toont een filmpje van Playing for Change, een project waarbij allerlei straatmuzikanten samen muziek maken, terwijl ze zich toch op een andere locatie bevinden. Steeds zie je een muzikant met een koptelefoon 'zijn vakmanschap tonen'. 'Ze opereren niet in de structuur van een ander en doen precies het tegenovergestelde van wat Taylor wil. Werken wordt hier weer een lolletje.' Docenten kunnen gerust een voorbeeld nemen aan de straatmuzikanten. Een boodschap die de docenten, maar ook de managers ter harte nemen...

Fragment 7: lezing Mathieu Weggeman (15.00 uur)

'Vonken in plaats van vinken.'

Een heldere boodschap (goed presterende docenten hebben nauwelijks sturing nodig) verkondigen is één. Je publiek ook nog amuseren is twee. Mathieu Weggeman is een meester in beide categorieën, zo blijkt al vanaf de eerste minuut. De hoogleraar/ auteur stapelt grap op grap en grossiert in rake one-liners. 'We moeten vonken in plaats van vinken', stelt hij na een glansrijk betoog over een teveel aan 'verticale thermometers', 'turfsmurfen' van de Inspectie en 'infantiele bureaucratistische nikserigheid' die het leven van de professional zuur maken. We schieten volgens Weggeman echt door – steeds die controle of de gewenste output wel gehaald wordt. En dan die wens om het 'transparant te maken'...

'Dat is een chique formulering voor "ik vertrouw je niet"', laat Weggeman weten. 'En dan hebben we het 't liefst "evidence based". Binnenkort is alles evidence based. Zelfs de liefde. Zeg je tegen je vrouw "ik hou van je". Antwoordt ze: "Maak het eens transparant"'. Gelach alom. Maar het punt is gemaakt: geef professionals vertrouwen ('trust' in plaats van 'command' en 'control'). Zij die het goed doen, hoeven niet of nauwelijks gemanaged te worden. Zodat de manager zijn aandacht kan besteden aan diegene die het minder goed doen. Hoe te sturen en gestuurd te worden, is dan de vraag. Ben je benieuwd naar Weggemans heldere antwoord? Lees dan het verslag op www.competentcity.nl.

Fragment 8: lezing Marc Vermeulen (15.15 uur)

'Een positieve hoofdrol voor een docent in een soapserie!'

Het moet maar eens gedaan zijn met de 'zelfinferiorisatie' onder docenten, vindt Marc Vermeulen. Als directeur van onderzoeksbureau IVA en programmadirecteur bij TiasNimbas Business School onderzoekt hij de relatie tussen onderwijs, arbeidsmarkt en economie. Vermeulen pleit voor kritische zelfreflectie. Natuurlijk heb je als leraar te maken met beperkende grenzen. Maar er is nog steeds meer dan voldoende ruimte om je eigen verantwoordelijkheid te pakken en je professionaliteit te vergroten. De professionele docent is het aan zichzelf én aan zijn leerlingen verplicht zich te blijven ontwikkelen. 'Niet simpelweg een lesprogramma afdraaien en wachten tot je onderwijsinstelling iets initieert, maar zélf actie ondernemen. Heb je als docent jouw doelen bereikt?'

Ben je tevreden? Essentieel voor je motivatie. En juist dat laatste kan de kwaliteit van ons onderwijs een boost geven.' Mbo-docenten mogen echt trots zijn, vindt Vermeulen. Maar het vak heeft geen aanzien meer. De sociale status van docenten is door de jaren heen amper gewijzigd, maar het gros van de leraren raadt de eigen kinderen af het onderwijs in te gaan. Dit beïnvloedt het beeld dat sommige mensen hebben van de hedendaagse docent. 'In tv-reclames zie je altijd klaslokalen waar de hel is losgebarsten en docenten die geen orde kunnen houden. Het zou goed zijn als er meer werd gefocust op het heldendom van het leraarschap. Een positieve hoofdrol voor een docent in een soapserie of zo. Zou dat niet mooi zijn?'

Fragment 9: wandeling over de Beurspleinen (15.30 uur)

Beursplein I en II: de locatie voor een goed gesprek tussen onderwijsprofessionals en onderwijsexperts.

Uitgebreid terugblikken?

Op competentcity.nl vind je onder meer verslagen van de lezingen, foto's, filmpjes, de presentaties van bijna alle programmaonderdelen en interviews met sprekers en kopstukken. Met onder andere een verslag van de workshops van Erno Mijland (over sociale media in het onderwijs), de lezing van René Kneyber over orde houden in de klas, de WereldProeftuinen, de presentatie van Rob Vinke (Nyenrode Business University) over verbinding, contact en warmte en het Colo-filmpje over docentenstages (n.a.v. de uitslagen van de Colo-enquête).

WorldSkills 2011

Eerbetoon aan vakmanschap

Wie is de beste in zijn of haar vakgebied? Deze vraag stond centraal tijdens WorldSkills 2011 in Londen. Bijna duizend jonge, getalenteerde vakmensen gingen tijdens dit internationale beroepsevenement de strijd aan met zichzelf en met elkaar. Resultaat: een heleboel medailles en een waar eerbetoon aan vakmanschap.

Er werd gemetseld. Gekookt. Geknipt en gestileerd. Tijdens WorldSkills van 5 tot en met 8 oktober lieten duizend kandidaten uit 57 landen zich van hun beste kant zien. Onder hen ook 27 Nederlandse talenten. Jonge vakmensen, uitblinkers in hun vakgebied. De Nederlandse equipe ging dan ook naar huis met twee medailles en elf plakken voor excellent vakmanschap. De MBO-krant sprak met de twee medaillewinnaars: Philine van den Hul (zilver) en Geert Dorresteijn (brons).

Creatieve duizendpoot

Philine vond zichzelf eigenlijk nooit bijzonder creatief. Maar eenmaal op Nimeto, de vakschool voor creatieve beroepen, ontdekte ze dat de opleiding Visual Merchandising haar op het lijf geschreven is. 'Een mooie mix van creativiteit, handvaardigheid en ondernemerschap', zo verwoordt ze het zelf. 'Decors bedenken is leuk, maar als etaleur mag je ze vervolgens ook bouwen. En aan de man brengen.' Philine vond WorldSkills geweldig om mee te maken. 'De sfeer, de wedstrijd, het internationale karakter: super. Ik kreeg de opdracht om twee etalages te ontwerpen rond de thema's Cool Britannia en Winter Party

2012. Mijn ideeën moest ik presenteren en vervolgens uitwerken. De concurrentie was stevig: mijn directe concurrente uit Engeland had al vaker meegedaan en wist precies wat haar te wachten stond en waarmee ze punten kon scoren. Zij ging met de eerste prijs aan de haal, maar ik was heel tevreden met mijn zilveren medaille. Deze ervaring smaakt naar meer: ik zou dit graag nog een keer meemaken. De Europese kampioenschappen misschien? Als dat lukt ga ik zeker voor goud!

Kei in koudetechniek

Airco's, supermoderne koelinstallaties, complete vrieshuizen: Geert zorgt dat ze werken en blijven wer-

ken. Hij noemt zichzelf een klassiek vakman. 'Ik werk het liefst met mijn handen. Ik ben dyslectisch, dus lezen en schrijven gaat langzaam. Maar als ik iemand iets zie doen, kan ik het vrijwel meteen zelf ook. Dat is mijn manier van leren, en daarvoor ben ik op het mbo op de goede plek.' Nadat Geert in 2010 al werd afgevaardigd naar de Nederlandse en Europese kampioenschappen, mocht hij in 2011 naar WorldSkills. 'Wat een ervaring. Je maakt deel uit van een team van duizend jonge, gepassioneerde vakmensen. En iedereen wil de beste zijn: het niveau is hoog.' Geert boog zich met 27 andere technici over een taaie opdracht: het aansluiten van een airco en een vrieskist. 'De opdracht ging prima, dus ik zag mezelf al in de top 10.' Het werd zelfs brons. Na alle commotie is het voor Geert inmiddels weer *business as usual*. 'Ik ga elke dag met plezier naar mijn werk. Daarnaast ben ik gestart met een opleiding elektrisch schakelen. Ook als vakman ben je nooit uitgeleerd.'

Erika Scharff, docente Nimeto en begeleider WorldSkills:

'Het was een intensief, tijdrovend traject. Philine en ik kwamen vrijwel wekelijks bij elkaar om haar deelname voor te bereiden. Buiten schooltijd, welteverstaan. De wedstrijd zelf was een mentale uitputtingslag: zo spannend! Maar wat was het leuk om Philine en al die anderen bezig te zien tijdens WorldSkills. Via regelmatige updates hield ik bestuurders, docenten en studenten op de hoogte. Iedereen leefde met ons mee. Geweldig dat Philine een zilveren plak in de wacht heeft weten te slepen. Onze deelname heeft veel positieve aandacht opgeleverd voor Nimeto en voor ons vakgebied. Ik hoop dat we er de volgende keer, tijdens WorldSkills in Leipzig, weer bij zijn.'

Bronzen medailist Geert (r) en zijn begeleider Hans van de Aar.

Trotse Philine toont haar oogst.

Techniekbrede wedstrijden als prikkel voor latere loopbaan

Skills Netherlands gaat samen met TechniekTalent.nu onderzoeken hoe je met techniekbrede wedstrijden meer jongeren kunt enthousiasmeren voor een technische loopbaan. De MBO-krant sprak met Saskia Risseeuw, projectmanager bij TechniekTalent.nu, over de plannen.

Van de vakwedstrijden van Skills Netherlands gaat een enorme aantrekkingskracht uit. De deelnemers, talenten die hun toekomst al uitgestippeld hebben, laten maar wat graag zien wat ze in hun mars hebben. Ze zijn, met recht, trots op wat ze maken. Hierdoor fungeren ze als rolmodellen. Wie ze, bijvoorbeeld tijdens de jaarlijkse SkillsMasters in Ahoy (maart) aan het werk ziet, krijgt een perfect beroepsbeeld voorgeschoteld: dit wil ik worden! Wedstrijden kunnen dus prima ingezet worden om jongeren te enthousiasmeren. Voor een beroep. Maar ook voor een sector. Met dit laatste in het achterhoofd wil Skills

Netherlands samen met TechniekTalent.nu [zie kader] onderzoeken of er techniekbrede wedstrijden opgezet kunnen worden, die onderbouwleerlingen kunnen prikkelen te kiezen voor een technische opleiding. Want juist in de techniek liggen de kansen voor het oprapen.

Middel tegen wedstrijdmoedigheid

'Er zijn vele techniekwedstrijden', vertelt Saskia Risseeuw, projectmanager bij TechniekTalent.nu. 'Hierdoor worden scholen een beetje "wedstrijdmoe"; ze weten soms niet meer aan welke wedstrijd ze meedoen. TechniekTalent.nu en Skills zijn nu van plan met eventuele

andere partijen te onderzoeken hoe we deze wedstrijden beter kunnen stroomlijnen. TechniekTalent.nu heeft onlangs een pilot uitgevoerd: Make the Match. Scholieren in de eerste en tweede klas van een vmbo-school in Dordrecht gingen in teams een product ontwikkelen dat in de markt gezet kon worden. Met fraaie resultaten: van galajurken met een jute voering tot een gezelschapsspel van resthout. Maar wat nog veel mooier is: de wedstrijd maakt ook

mensen enthousiast voor techniek die niet tot de "harde beta's" behoren. Het zijn immers brede wedstrijden, waarbij er in het team diverse rollen te bekleden zijn.'

Een voor allen

Het strijden in teams heeft nog een bijkomend voordeel. Risseeuw: 'Je moet als teamlid ook kunnen samenwerken en communiceren. Competenties die het technisch

bedrijfsleven erg belangrijk vindt. Verder toon je in teamverband echt de wil om iets te realiseren. Je wilt immers niet onderdoen voor je teamleden.' Met een geslaagde pilot op zak gaan TechniekTalent.nu en Skills zich nu verder oriënteren. Risseeuw: 'We zouden graag willen dat de scholen er de meerwaarde van inzien. En er daadwerkelijk meer jongeren aan een technische opleiding beginnen!'

TechniekTalent.nu in het kort

TechniekTalent.nu is een uniek samenwerkingsverband van bedrijfsleven, opleidingsfondsen, koepelorganisaties en scholen met als doel meer instroom en behoud van (jonge) mensen in de techniek. Het verbindt de verschillende partijen en ondersteunt ze waar mogelijk en nodig. Hiervoor zijn drie programma's opgezet: Talentbehoud in de Techniek, Beeldvorming Techniek en Samenwerking Bedrijfsleven en Onderwijs. Binnen deze lijnen zijn diverse projecten opgestart. 'Ambassadeurs van de Techniek' bijvoorbeeld, waarbij jonge werknemers uit de techniek leerlingen over hun werk vertellen. En TechNet, een door TechniekTalent.nu en het Platform Bèta Techniek opgezet actiegericht netwerk.

Laatst nog een ouder gesproken?

Ouders en hun bemoeienis in het onderwijs, netter gezegd: ouderparticipatie. Toen ik gevraagd werd om voor deze MBO krant een bijdrage te leveren, werd dit onderwerp voorgesteld. Mijn eerste gedachte was meteen een visualisering van mezelf aan tafel met de twee ouders van een van mijn studenten. Ik had niet gedacht dat ik dat beeld kon oproepen, want ik had het nog nooit meegemaakt. Nu kan dat komen door het feit dat ik de afgelopen 11,5 jaar gedetacheerd was bij Defensie. Mijn studenten BOL niveau 4 waren allen militair (stoer, volwassen en vaak met uitzendervaring). Toch waren het 'gewone' mbo-studenten.

Tegenwoordig werk ik voor een ROC (Rijn IJssel te Arnhem) en zijn mijn studenten vers van het vmbo of uit een niveau 2-opleiding afkomstig. Wel even anders. Maar ouders, die heb ik nog niet gezien of gesproken. Wel over

gesproken, met de studenten. En dan krijg ik van hen niet het beeld dat ze staan te popelen om hun ouders mee te nemen naar school. Ook 'ouderavonden' of 'tien minuten gesprekken' zijn niet van toepassing. Toch schijnt het een onderwerp van discussie te zijn, die participatie van ouders in het mbo. Daarbij vallen termen als 'delen van de opvoedkundige taken' en 'samen werken aan de ontplooiing van de student'. Het is ook onderwerp geweest van een onderzoek, waarvan de presentatie heeft plaatsgevonden in De Week van het Onderwijs. Uit dat onderzoek komt naar voren dat ouders meer mee willen kunnen praten en dat een psycholoog of orthopedagoog in school gewenst is. Of dat in het mbo net zo gedragen wordt, dat blijft voor mij vooralsnog een vraag. Zodra ik daar antwoord op heb, ga ik graag met die ouders in gesprek.

Rob Schrijver, bestuurslid BV MBO

'Ouders moeten niet op de stoel van de docent gaan zitten'

Ouderbetrokkenheid is een hot topic. Op tv (de Avond van het Onderwijs). Op internet (oudersbijdeles.nl, ouderbetrokkenheid.nl). En in de docentenkamer. Logisch dus dat ook BV MBO het veelbesproken thema op de agenda heeft staan. Op het forum van de belangenvereniging voor mbo-docenten stond onlangs de stelling 'Ouders en leraren moeten intensiever samenwerken' centraal. Olav Rüländer, adviseur bij Actis, reageerde.

'Het is een thema dat zeker ook in het mbo speelt', stelt Rüländer (nu onderwijsadviseur bij Actis, daarvoor elf jaar verbonden aan het Albeda College in Rotterdam). 'De meeste mbo'ers zijn niet meer leerplichtig en veranderen van pubers in jongvolwassenen. Ze "moeten" dus niet meer. Dat is voor scholen lastig: er is geen dwang vanuit de overheid. Vandaar de roep om meer ouderbetrokkenheid.'

Primaire verantwoordelijkheid
Ouders moeten volgens Rüländer echter niet te ver doorschieten in die betrokkenheid. 'Goed overleg en regelmatig contact met een docent kan ik alleen maar toejuichen. Maar pa of ma moet niet op de stoel van de docent gaan zitten en zich bemoeien met het onderwijs. Dat is primair de verantwoordelijkheid van de docent; die is daar voor

opgeleid. Andersom moet de docent zich ook niet mengen in de primaire taak van de ouders. Natuurlijk heeft hij wel een signaalfunctie, maar daar moet het bij blijven. Ik zou zelf niet willen dat een leraar zich met de opvoeding van mijn kind bemoeit.'

Drie tips

Rüländer spreekt hier even als ouder. Maar hij is ook onderwijsadviseur. Gevraagd naar tips over hoe scholen en docenten moeten omgaan met ouderbetrokkenheid, somt hij drie punten op. 'Om te beginnen moet je veel en duidelijk communiceren met ouders. Neem ze mee in de besluitvorming als het gaat om niet pedagogisch-didactische zaken, bijvoorbeeld besluiten over de jaarplanning of huisvesting. Daar kunnen ouders prima over meedenken. Vaak krijgen ze nu slechts een mededeling: we hebben het besproken en dit gaan we doen. De tweede tip: verdiep je in de achtergrond van de ouders. Wat voor expertise en kennis is daar aanwezig? Zie het als sociaal kapitaal. Heb je voor een project een bepaalde expert uit het bedrijfsleven nodig, dan kun je wellicht een van de ouders benaderen. Heb je als school een organisatorisch vraagstuk, dan is het toch prachtig als je advies kunt krijgen van een manager? En *last but not least*: bewaak de scheiding tussen betrokkenheid en bemoeienis.'

Reageren? Ga naar het forum op www.bvmb.nl en deel je mening!

Agenda MBO Academie

De MBO Academie heeft in het kader van Professionalisering drie nieuwe leergangen. Heb je belangstelling voor een van deze leergangen? Neem dan contact op met ons. Mail naar info@mboacademie.nl.

TEAMTALENT

TEAMTALENT is letterlijk een 'training op het werk' voor het hele team. Het traject richt zich op de ontwikkeling van het team, gelieerd aan het behalen van de gewenste teamresultaten. Wat is je visie, waar ligt de focus, wat spreek je met elkaar af, wat is het financiële kader, hoe benut je je eigen kwaliteiten en die van je collega? Hoe doe je dat, samenwerken? Hoe kan het anders als de gebruikelijke aanpak niet werkt? TEAMTALENT biedt teamleiders en teams de mogelijkheid om naast hun andere taken te investeren in teamontwikkeling en leiderschap. Kennis en vaardigheden van alle teamleden worden benut en omgezet in actie, zodat het team daadwerkelijk een ontwikkelstap verder komt. Bij TEAMTALENT gaat het ook om de verbinding tussen wat iemand drijft en de ambities van de organisatie. Als dat lukt, werken mensen met plezier en energie.

opdrachten op te starten en met succes af te ronden. In deze leergang ontwikkel je jouw ondernemerschap en leer je hoe je dit kan inzetten bij het opzetten en begeleiden van studentenondernemingen. Naast deze persoonlijke ontwikkeling is aandacht voor het aanleren van deze vaardigheden bij de studenten. Met behulp van een speciaal ontwikkelde toolkit leren deelnemers concrete ondernemersrollen, - vaardigheden en competenties aan te wenden.

Onderwijs verbeteren in dialoog

In deze training leer je hoe je een opleidingsteam in twee sessies van drie uur gestructureerd en efficiënt kunt begeleiden bij het verbeteren van hun opleiding met aan de hand van een specifieke methodiek bestaande uit twee stappen. De eerste stap is het team begeleiden bij het in kaart brengen van de kwaliteit van de bestaande opleiding en het formuleren van verbeterpunten. Je leert o.a. gebruik te maken van de Leerplananalyse (LASC), waarmee je snel inzicht krijgt in de kwaliteit van het onderwijs en structuur aanbrengt in het gesprek in het team. De tweede stap van de methodiek is het begeleiden van het team bij het maken van een SMART geformuleerd verbeterplan met een breed draagvlak. De aanpak in de training is praktijkgericht. Je leert hoe je in korte tijd teams het belang van het gezamenlijk werken aan het verbeteren van de opleiding kunt laten ervaren.

Ondernemerschapontwikkeling

Binnen het mbo is er een groeiende behoefte aan ondernemerschap: kansen zien en benutten, creatief zijn, verbinding maken en relaties aangaan met de wereld buiten school. Dit vraagt van de docenten een ondernemende instelling en kennis van ondernemerschap om samen met leerlingen projecten en

Agenda

- 30 november:** Themabijeenkomst 'Zicht op teams'
 - 6 december:** Conferentie 'Je kunt rekenen op de rekendocent'
 - 8 en 13 december:** De mogelijkheden van Europass voor internationale stages
 - 14 december:** Themabijeenkomst 'Ontwerp en implementatie van Management Development'
 - 19 december:** Themabijeenkomst 'Excelleren met Investors in People'
- Voor meer informatie, kijk op de www.mboacademie.nl

Colofon

De MBO krant is een uitgave van MBO Diensten. Deze uitgave is bedoeld voor docenten en andere onderwijsprofessionals in het mbo.

Postbus 2051, 3440 DB Woerden
T (0348) 75 35 00, E info@mbodiensten.nl, I www.mbodiensten.nl

CONCEPT: Ravestein & Zwart, Nijmegen
VORMGEVING: Lauwers-C, Nijmegen
TEKST: Ravestein & Zwart, Sanne de Josselin de Jong (Stivoro)

REDACTIE: Rutger Zwart (hoofdredacteur), Twan Stemkens (MBO Raad), Rini Weststrate (MBO Diensten), Joris van Meel (Ravestein & Zwart) en Olaf van Tilburg (Ravestein & Zwart).

FOTOGRAFIE: Manon Bruininga (pagina 1, 3), Mustafa Gumussu (3 onder), Rob Nelisse (6 rechts onder), Freddy Schinkel (10), Ruben Schipper (6 boven en links onder, 7). Verder danken we Skills Netherlands, ROC Nijmegen, Dit is MBO en ROC van Twente voor het beschikbaarstellen van fotomateriaal.

DRUK: BDU, Barneveld
OPLAGE: 40.000

Prinses Máxima benadrukt met haar aanwezigheid op het Uitblinkersgala het belang van het mbo.

Verkiezing Landelijk Ambassadeur Beroepsonderwijs 2011

Op 4 oktober was het zover: de verkiezing van de Landelijk Ambassadeur Beroepsonderwijs 2011. Een spannende dag voor de 49 Uitblinkers die hun ROC mogen vertegenwoordigen. Niet in de laatste plaats omdat ook prinses Máxima en minister Van Bijsterveldt acte de présence gaven. Verslag van een mooie avond.

De Amsterdam Convention Factory is op 4 oktober *the place to be*. Niet alleen de 49 Uitblinkers zijn van de partij tijdens de verkiezing van de Landelijk Ambassadeur Beroepsonderwijs 2011. De grote zaal is daarnaast volgepakt met familie, docenten, begeleiders, studenten en vele anderen. De avond wordt ingeluid met trompetgeschal, waarna Tess Milne, presentatrice bij MTV en John Spiering van het ROC Nijmegen iedereen welkom heten. Jan van Zijl, voorzitter van de MBO Raad, vertelt vervolgens dat hij erg blij is met de aanwezigheid van prinses Máxima. 'Hiermee blijkt maar weer hoe belangrijk zij het mbo vindt.' Daarna nodigt Van Zijl de zaal uit de handen stuk te klappen voor de 49 Uitblinkers, die over het podium de zaal in lopen. De verkiezing kan beginnen.

Durf

Maar eerst is het tijd voor entertainment. Leerlingen van de Utrechtse Pop Academie brengen een spetterend lied ten gehore: 'Let's go for mbo!'. Vervolgens neemt de jury, bestaande uit Lodewijk Asscher, locoburgemeester en wethouder Jeugd en Onderwijs in Amsterdam, Preston Henshuijs, bestuurlid van de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB) en Bernard Koekoek, vicevoorzitter van FNV Jong, het woord. 'Wij baseren onze keuze voor de winnaar op vakbekwaamheid en communicatieve vaardigheden', aldus Asscher. 'Daarnaast kijken we naar wat de Uitblikker bijzonder maakt.' Uit de top tien maakt de jury

vervolgens de drie finalisten bekend: Sjouke Jan Bouma, Christiaan van Oudenallen en Eurydice Neugebauer. Daarna mag de winnaar van vorig jaar, Juan Esteban Hofland, een wildcard uitdelen aan de vierde finalist. 'Ik geef de wildcard aan iemand die durf heeft. Die positief in het leven staat en zijn steentje bijdraagt aan de maatschappij. Aan Bastiaan Habets!'

And the winner is...

Na een wervelend intermezzo van leerlingen van het Albeda Danscollege onderwerpt Tess Milne de vier finalisten aan een kort interview. Op de pittige vragen komen heldere antwoorden. Het gaat over passie voor het vak (Sjouke Jan), doorzettingsvermogen (Eurydice), de beste willen zijn (Christiaan) en iets voor een ander willen betekenen (Bastiaan). Tijdens optredens van de Lucia Marthas Dansacademie en X-Factor winnares Rochelle is het aan de jury om een winnaar uit te kiezen. Een moeilijke taak... Juryvoorzitter Lodewijk Asscher. 'We zijn tot een unaniem besluit gekomen. De winnaar combineert vakmanschap met het belangrijk willen zijn voor anderen. Hij is een bron van inspiratie: Bastiaan Habets.' De enigszins verbouwereerde winnaar ontvangt even later zijn prijs – een award en een cheque van 2.500 euro – uit handen van prinses Máxima. Daarna is het tijd voor ontspanning. Op het mbo-activiteitenplein is het nog lang genieten geblazen met zang en dans, lekkere hapjes en demonstraties van mbo-studenten.

Uitblikker 2011 Bas Habets: 'Een enorme eer'

Een beetje beduusd is hij nog wel. Bas Habets kan nog maar moeilijk bevatten dat hij de verkiezing tot Landelijk Ambassadeur Beroepsonderwijs 2011 heeft gewonnen. 'Ik was echt flabbergasted.'

Genieten en kijken waar het schip strandt. Dat was de insteek van Bas Habets, student Sport en Beweging, toen zijn school – het ROC Kop van Noord-Holland – hem benaderde met de vraag of hij het leuk vond als hij werd voorgedragen als Uitblikker van zijn ROC. 'Ik was heel vereerd toen ik werd gevraagd. Maar omdat het ROC Kop van Noord-Holland een vrij kleine school is, stelde ik me er ook niet zo veel van voor. Ik was blij met de voordracht, maar verwachtte niet dat ik tot Landelijk Ambassadeur Beroepsonderwijs zou worden gekozen.'

Steentje bijdragen

Maar dat gebeurde dus wel... Bas: 'Ik behoorde niet tot de top tien. Maar tot mijn grote verbazing kreeg ik van Juan Esteban Hofland, de winnaar van vorig jaar, de wildcard. Hij zei dat we dezelfde mentaliteit hebben en allebei ons steentje willen bijdragen aan de maatschappij. Toen werd het opeens wel spannend.' Bas moest op het podium een aantal vragen beantwoorden. Daarna ging de jury in beraad. En uiteindelijk werd hij tot winnaar uitgeroepen. 'Ik was echt flabbergasted. Opeens

stond ik naast prinses Máxima op het podium. Tegelijkertijd is het ook een enorme eer.' Ook nu is Bas nog een beetje beduusd. 'Maar ik geniet met volle teugen. Ik heb heel veel felicitaties gehad. En ik mocht een weekend naar Londen voor de WorldSkills. Een belevenis.'

Vrijwilligerswerk

De jury koos uiteindelijk voor Bas vanwege zijn bijdrage aan de maatschappij. Voor Bas zelf is dat vanzelfsprekend. Hij doet vrijwilligerswerk. 'Een paar jaar geleden ben ik

van Den Helder naar Texel gezwommen voor Todos, een stichting die zich inzet voor jongeren wereldwijd, specifiek voor jongeren in achtergestelde gebieden. En afgelopen jaar heb ik meegedaan aan Duchenne Heroes, een zevendaagse fietstocht om geld op te halen voor kinderen met Duchenne Spierdystrofie.' Daarnaast heeft Bas tijdens zijn stage een project opgezet om kinderen aan te sporen meer te sporten. 'Ik leg mijn prioriteiten eigenlijk altijd eerst bij anderen. Daarna kijk ik pas naar mezelf. Zo ben ik nu eenmaal.'

Een cheque, confetti en de felicitaties van prinses Máxima: Bas Habets voelt zich 'flabbergasted'.

ROC Kop van Noord-Holland trots op en blij met hun Uitblikker

Het ROC Kop van Noord-Holland is trots én blij met de uitverkiezing van Bas Habets tot Landelijk Ambassadeur Beroepsonderwijs 2011. Docent en coach Marcel Snippe: 'Ik stond te juichen toen ik het hoorde.'

De uitverkiezing van Bas Habets tot Landelijk Ambassadeur Beroepsonderwijs 2011 voelde toch wel een klein beetje als een triomf, bekend Marcel Snippe. 'Het ROC Kop van Noord-Holland is een van de kleinste ROC's. We wisten dan ook dat Bas weinig kans maakte om te winnen, omdat hij gewoon niet zoveel stemmen kon krijgen. Maar dat hij uiteindelijk toch als winnaar uit de bus komt, is erg leuk. Als klein ROC kaap je dan toch een beetje de prijs weg voor de neus van de grote jongens.'

Juichen

Het ROC Kop van Noord-Holland is dan ook erg blij met Uitblikker Bas. Snippe vertelt dat hij stond te juichen op de trap toen hij het goede nieuws via de telefoon hoorde. 'Helaas kon ik er niet bij zijn, omdat ik les moest geven. Maar omdat Bas toch weinig kans maakte, leek me dat geen ramp. Bovendien ging er ook een collega-coach mee. Achteraf had ik er natuurlijk toch graag bij willen zijn.' Snippe stelt dat de prijs echt aan Bas Habets toekomt. 'Hij verdient het. Het is prachtig dat hij heeft gewonnen.'

Actief

Snippe droeg Bas voor als Uitblikker van het ROC Kop van Noord-Holland. 'Mensen vragen me wel eens waarom de keuze op Bas is gevallen. Als student haalde hij immers niet altijd de beste punten. Maar daar gaat het ons als het ROC Kop van

Noord-Holland ook niet om. Bas is inderdaad niet het beste jongetje van de klas. Maar hij is wel een hele sociale jongen. Hij is heel actief buiten de school, met vrijwilligerswerk, sporten en het trainen en coachen bij waterpolo. Hij is altijd bezig om iets voor anderen te doen, niet voor zichzelf. En dat is gewoon mooi.'

Vergelijking

Snippe maakt de vergelijking met schaatser Mark Tuitert. 'Een hele normale jongen, die aardig kan schaatsen, maar zelden grote prijzen wint. Tijdens de Olympische Spelen verwacht je dat Sven Kramer een gouden medaille wint; dat is gewoon vanzelfsprekend. Maar de gouden medaille van Mark Tuitert op de 1.500 meter was een grote verrassing. Iedereen was toen stomverbaasd en blij. En iedereen gunt het hem. En zo is het ook bij Bas. Hij is onze Mark Tuitert.'

'De Uitblinkerverkiezing leeft echt in onze school'

Wat doen scholen zoal om hun Uitblinker te promoten? De MBO krant maakte, daags na het Uitblinkersgala, een rondgang langs drie mbo-instellingen.

'Onze Uitblinker, Marcos Salawan Bessie, stond eigenlijk vanaf het begin van de online verkiezing bij de tien met de meeste stemmen', vertelt Doreen Borneman van Rijn IJssel. 'Even dreigde hij uit de top 10 te vallen. We hebben toen de schouders er nog even extra ondergezet. Met succes. Dat hij niet won, doet niets af aan de trots die we voor hem voelen. Die is binnen heel Rijn IJssel voelbaar en zelfs buiten de muren van onze school.'

Goede voorbereiding

De gang naar de uiteindelijke podiumplaats werd al in april ingezet. 'Dan is hier de interne verkiezing', legt Doreen Borneman uit. 'Wij zijn er elk jaar bewust vroeg bij. Dan kan onze Uitblinker zich immers goed voorbereiden op de landelijke verkiezing. Zodra we weten wie het is, maken we een professioneel promofilmje en een fotoserie voor Dit is MBO. Vervolgens gaan we intern en extern stemmen werven. Via ons personeelsblad en onze elektronische leeromgeving bijvoorbeeld. Via banners op de website en een banier op de gevel van de locatie waar hij lessen volgt. En via Facebook en Twitter. Marcos zelf heeft veel geflyerd. Hij volgde de opleiding Coördinator Beveiliging. Bij de discotheek

waar hij als beveiliging rondloopt heeft hij veel mensen weten te overtuigen op hem te stemmen.' Prettig voor Marcos. Maar ook prettig voor Rijn IJssel: de Uitblinker is een prima visitekaartje. 'Tot de volgende verkiezing in april gaan we Marcos inzetten voor allerlei PR-campagnes', besluit Borneman. 'Van personeelsdag tot een decanenochtend, van onze nieuwjaarsbijeenkomst tot de open dag: Marcos is een voorbeeld voor ons allen.'

Proactieve Uitblinker

Bij ROC Zeeland was bij het 'stemmen vergaren' eveneens een grote rol weggelegd voor de Uitblinker. Sterker nog: Uitblinker Eurydice Neugebauer toonde zich uitermate proactief. 'Als ze even uit de top 10 dreigde te zakken, kreeg ik gelijk enkele e-mails van haar: we moeten nu wat doen, laten we alle studenten nog even mailen!', vertelt Dieuwertje Gillissen-de Mul van ROC Zeeland. 'Typisch Eurydice. Ze liet al bij de voorverkiezing zien dat ze zichzelf uitstekend wist te promoten. Ze pakte de jury, met vertegenwoordigers uit het v(mbo), hbo en het bedrijfsleven, in. En kwam na de publieksstemming eveneens als favoriet uit de bus. Die publieksstemming hebben we dit jaar voor het

Pita Aldenhoven, Uitblinker van ROC Nijmegen, hier tijdens het Uitblinkersgala. Zonder laptop, want er mocht niet meer gestemd worden...

eerst gehouden. Dan kan de Uitblinker alvast wennen aan het hele verkiezingcircus. Eurydice hield zich gemakkelijk staande. Ze wist precies hoe ze campagne moest voeren en haar achterban kon enthousiasmeren. Van docenten en medeleerlingen tot vrienden en klanten van de bakkerij waar ze werkt. Die lijn heeft ze doorgetrokken bij de landelijke verkiezing. Ze maakte daarbij handig gebruik van sociale media. Wijzelf hebben posters voor haar gemaakt en visitekaartjes met een QR-code, waarmee je direct op haar "Stem op mij"-pagina komt.' Met de hoge eindnotering in de

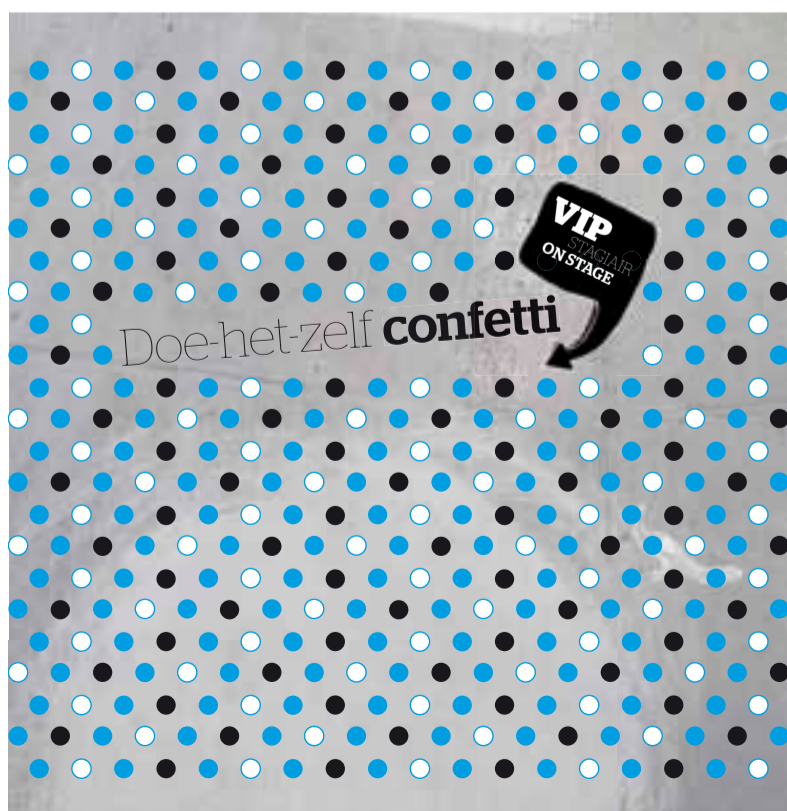
zak, kan ROC Zeeland nog tot de nieuwe verkiezing in mei, genieten van Eurydice. 'Het promofilmje gaan we zeker in onze voorlichting gebruiken. In ons relatiemagazine Raakvlak en het jaarverslag zal ze ook zeker een plaats krijgen. We hebben met Eurydice een prima ambassadeur.'

Live stemmen

Nijmegen en omgeving maakten de afgelopen maanden ook volop kennis met een Uitblinker. Pita Aldenhoven, de Uitblinker van ROC Nijmegen, ging, gewapend met een laptop, sportkleding en een vlotte

babbel, verschillende locaties van haar ROC af om stemmen te werven. 'Pita volgt de opleiding Sport en Bewegingscoördinator (niveau 4) en trakteerde de studenten op een Zumba-les', vertelt Manon Verstegen van ROC Nijmegen. 'Vervolgens zette ze haar laptop aan, zodat je direct op haar kon stemmen. Die laptop nam ze ook mee naar de atletiekbaan waar ze trainingen geeft. Een slimme actie, die haar heel veel stemmen opleverde. En uiteraard hebben we als school zelf ook van alles ondernomen om Pita te steunen. Want deze verkiezing kan voor positieve regionale en landelijke uitstraling zorgen. Zo hebben we dit jaar het maken van het promofilmje uitbesteed aan een extern bureau. Met een zeer fraai filmje als gevolg. Verder hebben we een uitgebreide online campagne gehouden, met naast onze eigen website, ons studentenportal, Twitter en Facebook ook een speciale e-mailnieuwsbrief met "share"-mogelijkheid. Het persbericht dat we al aan het begin van de verkiezing naar de regionale media stuurden, leverde een artikel in *De Gelderlander*, *De Brug* [huis-aan-huiskrant, red.] en een item op de lokale zender Nijmegen1 op. En bij de opening van het nieuwe schooljaar in concertgebouw De Vereniging, hield Pita even een praatje op het podium. Succesvolle acties, maar het is toch vooral Pita zelf geweest die ervoor zorgde dat ze uiteindelijk in de top 10 belandde.'

Dag van de Stage: Een kijkje in de keuken van Le Garage

Tijdens de Dag van de Stage op 4 oktober 2011 stond bij ongeveer 210.000 leerbedrijven de stagiaire in het zonnetje. Voor elf stagelopen mbo'ers was er meer dan taart, bloemen en andere aandacht. Zij wonnen een Droomstage...

Veel bedrijven beseffen 't: stagiaires zijn broodnodig op de werkvloer. Deze jonge krachten beschikken over de meest actuele vakkennis, zijn leergierig en doen klussen waar je zelf niet aan toekomt. Daarnaast vinden stagiaires, na het behalen van hun diploma, vaak een baan bij het bedrijf waar ze stage hebben gelopen. Het zijn mensen om in te investeren. Aankomende werknemers om trots op te zijn.

Droomstages

Dit 'trots zijn' stond op 4 oktober centraal tijdens de Dag van de Stage, een jaarlijks initiatief van de MBO Raad. De voorbereidingen begonnen al twee maanden eerder.

Vanaf 1 augustus 2011 konden alle mbo-leerbedrijven in Nederland op www.ditismbo.nl een VIP-toolkit vinden, waarin allerlei leuke downloads zitten om hun stagiair(e) wat extra aandacht te geven. Zodoende kregen op 4 oktober overall in het land stagelopers een smakelijke taart met opdruk, een oorkonde of bijvoorbeeld een bedrukte mok. Op zich al een mooie geste, maar de leerbedrijven kregen de kans om hun stagiaires nog meer te verwennen. De bedrijven hadden ook de mogelijkheid hun stagiair(e) op te geven voor een Droomstage. Er vielen stages in allerlei beroepsdisciplines te winnen.

Trijntje Oosterhuis

Een van de Droomstages is een dag meelopen op de redactie van METRO en zelf zien hoe de grootste gratis krant van Nederland gemaakt wordt. Van een geheel andere orde is een dag de personal assistent zijn van zangeres Trijntje Oosterhuis. Ook niet te versmaden: de Droomstage bij Le Garage, het befaamde restaurant van topkok en tv-persoonlijkheid Joop Braakhekke. De kans om een kijkje in de keuken te nemen van dit 'instituut' en de dekels van de pannen te lichten! *Of last but not least: de stage bij de Coen en Sander Show, het succesvolste radioprogramma van BNN.*

De elf winnaars zijn onlangs bekend gemaakt. Op www.ditismbo.nl lees je wie de gelukkige stagiaires zijn en welke droomstages zij binnenkort lopen.

'Dit is MBO'-diner smaakt naar meer

Minister van Bijsterveldt druk in gesprek tijdens het 'Dit is MBO'-diner. Met dit besloten diner in de Grote Kerk in Den Haag werd op 12 september j.l. het nieuwe schooljaar feestelijk geopend. De Minister van Onderwijs, politici, prominente Nederlanders, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en onderwijs hieven het glas en lieten zo samen zien hoe belangrijk het mbo is voor de Nederlandse samenleving. Tijdens het diner werden ook de Uitblinkers en Skills Team Nederland voorgesteld. Een mooie avond, die naar meer smaakt. Volgende jaar weer?

Drie mbo-projecten beloond

Sinds de start van Dit is MBO kunnen docenten en studenten op de website van dit label voor een trots mbo interessante projecten uploaden. De drie categorieën – Cultuur & Creatief, Maatschappelijk en Ondernemerschap – zagen de afgelopen maanden wekelijks nieuwe projecten verschijnen. Drie hiervan vielen onlangs in de prijzen.

Mooie projecten verdienen een groter publiek. Zie daar de gedachte achter de 'upload'-mogelijkheid op www.ditismbo.nl. Het idee: zet een heldere beschrijving van het project online, plaats er beeldmateriaal bij, laat mensen reageren op je project en probeer – en passant – zoveel mogelijk stemmen te vergaren. Tientallen docenten en studenten gaven gehoor aan deze oproep. Op 4 oktober, tijdens het Uitblinkers-gala (zie voor een uitgebreid verslag pagina 10), reikte minister Van Bijsterveldt samen met MBO Raadvoorzitter Jan van Zijl voor het eerst prijzen uit aan deze bijzondere mbo-projecten. ROC Mondriaan kreeg de meeste stemmen in de categorie Maatschappelijk met het project 'Promoteam juridisch'. ROC van Twente won zelfs twee prijzen: een voor het project 'Grolsch Veste in Kerstsfeer' (categorie Cultuur & Creatief) en een voor 'Summerfair Cas Spijkers Academie' (categorie Ondernemerschap).

Promoteam juridisch

Vmbo'ers kunnen moeilijk de weg vinden naar juridische mbo-opleidingen. Ze denken dat de opleiding te theoretisch, te moeilijk is en hebben vaak een beroepsbeeld dat niet klopt met de werkelijkheid. Reden voor ROC Mondriaan om het 'Promoteam juridisch' op te richten. Het promoteam is een pool met enthousiaste 'promotiestudenten' uit alle opleidingsrichtingen van Juridische Opleidingen. Deze studenten worden ingezet bij diverse voorlichtings- en promotieactiviteiten, zoals de Open Dag, de Mondriaanmarkt en de Onderwijsbeurs. Verder bezoeken de studenten ook

vmbo-scholen (veelal hun eigen, oude school) om daar te vertellen over hun opleiding. Naast deze activiteiten organiseren de studenten zelf ook promotieactiviteiten en begeleiden zij tijdens de introductiedagen eerstejaars van hun eigen opleidingsrichting. Het promoteam is tevens actief op Hyves, Facebook en Twitter en bereidt momenteel een promofilm voor.

Grolsch Veste in Kerstsfeer

Studenten van de opleiding Vormgeving Ruimtelijke Presentatie en Communicatie waren begin december 2010 druk in de weer om de Grolsch Veste – het trotse podium van FC Twente – in kerstsfeer te brengen. De studenten toverden de van zichzelf al sfeervolle entree van het stadion, het spelershome, restaurant de Veste, en drie lounges om in een nog sfeervollere ambiance. Met veel groen en natuurlijk veel rood. In totaal namen de mbo'ers meer dan 3.000 vierkante meter onderhanden. Een operatie van jewelste, die begon met een uitgebreide voorbereiding. Ook hier moesten de studenten alles zelf doen: van het opmeten, ontwerpen en bestellen van de materialen tot het uiteindelijke aanbrengen van de kerstversiering zelf. Het resultaat: een gloedvol stadion en een prachtige leerervaring.

Summerfair

Het was op zondag 19 juni 2011 goed toeven in de Parktuin van Hotel Restaurant Het Ros van Twente. Hier vond de eerste Summerfair plaats. Een culinair-muzikaal evene-

Even bellen met...

Gerben ter Avest, Support Coach

Wat doe jij als support coach?

'Ik werk als ondernemer nauw met het mbo samen. AMI kappers is verbonden aan vijf verschillende ROC-vestigingen: Apeldoorn, Doetinchem, Enschede, Arnhem en Zwolle. Een kwart van mijn medewerkers volgt een mbo-opleiding en ik ben dan ook bijna maandelijks op het ROC te vinden. Het is belangrijk om alles goed op elkaar af te stemmen: hoe gaat het op school en hoe gaat het in de kapsalon? Tijdens het bijpraatmoment op school worden ervaringen uitgewisseld over de studenten die bij ons werken. Misschien moet ik iemand extra in de gaten houden in de kapsalon, heeft die persoon wat meer begeleiding nodig.

Wat is jouw motivatie geweest om support coach te worden?

'Coaching is voor mij niets nieuws: dat heb ik altijd al gedaan. In mijn jonge jaren heb ik zelf een BBL-traject gevolgd. Een mbo-opleiding moet naar mijn idee een voorbereiding op het vak zijn. Mijn taak als ondernemer is het om contact te houden met de scholen. Om een compagnon te zijn van het ROC en samen met de school de leerling een goede, vakgerichte opleiding aan te bieden. Dat kan alleen als het ROC een open, naar buiten gerichte houding heeft en zich wil laten voeden door de praktijk. Zeker in deze tijd waarin de jeugdwerkloosheid weer toeneemt, is het belangrijk dat jonge mensen een gedegen opleiding krijgen waarmee ze goed aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt.'

Is dat moeilijk om dat compagnonschap in de praktijk te brengen?

'Niet als je het oprecht belangrijk vindt om als ondernemer betrokken te zijn bij het mbo. Voor mijn gevoel heb ik geen andere keuze dan naar de behoefte van het mbo te luisteren. Maar als je als bedrijf samenwerkt met een school omdat je dat nu eenmaal geacht wordt te doen, word je nooit echt een compagnon. Helaas is dit laatste meer regel dan uitzondering. Daar valt nog een wereld te winnen.'

Gerben ter Avest is eigenaar en oprichter van AMI kappers, een keten van 68 franchise-kapsalons in Midden-, Noord- en Oost-Nederland. In totaal werken er zo'n vijfhonderd kappers. Een kwart daarvan volgt een opleiding aan het ROC.

www.amikappers.nl

ment waarop de sterren van de Cas Spijkers Academie (wier naamgever en inspirator onlangs overleed, red.) hun gasten lieten genieten van exquisite gerechten en tongstrelende wijnen, terwijl studenten van de opleiding Artiest (eveneens ROC

van Twente) zorgden voor muzikale hoogstandjes. De aanstormende topkoks waren al weken van tevoren druk bezig met de voorbereidingen, waaronder het bedenken van de gerechten, de inkoop, planning en het oefenen en bereiden van de gerechten. Op de dag zelf werden ook de talentvolle gastheren en gastvrouwen die bij de Cas Spijkers Academie een opleiding volgen, ingezet. De studenten van de opleiding Artiest hadden een uitgebreid repertoire samengesteld. Zij onthaalden de gasten op subtiel, swingend en sfeervol muzikaal entertainment. Het grote succes vraagt om een herhaling. Die komt er dan ook: op zondag 10 juni 2012 is er de Summerfair 2012.

De koks van de Cas Spijkers Academie zetten tijdens de Summerfair 2011 alles op alles om de smaakpapillen van hun gasten te verwennen. De mix van culinair genot en muzikale hoogstandjes kreeg de meeste stemmen in de categorie Ondernemerschap.